

Natura 2000 na področju Dinarida Slovenije

mag. Aleksander Golob
Agencija Republike Slovenije za okolje

Pravo EU na području zaštite prirode

- **pridonjeti očuvanju biološke raznolikosti** na cijelom području EU s održavanjem ugodnog stanja određenih habitata i vrsta
- **štititi ugrožene** endemične, rijetke, osetljive vrste flore i faune unutar pojedine države članice i u Evropi kao cjelini
- **očuvati habitate koji su od važnosti za Zajednicu** i mogu nestati u užem ili širem području odnosno predstavljaju izjemne primjere biogeografskih regija Evrope
- Pridonjeti očuvanju određenih rijetkih ili ugroženih rastlinskih i životinjskih vrsta u državama vanj Evrope s **ograničavanjem trgovine vrstama**

Temeljni cilji direktiva o pticama i habitatima i obaveze za države članice

Direktiva o pticama

- sve ptice uživaju temeljnu zaštitu pred namjernim ubijanjem
- očuvanje dovoljno velikih habitata za preživljavanje ugroženih i migratornih vrsta
- lov na ptice moguć je samo u vanrednim slučajevima i pod nadzorom
- SPA područja za određene vrste ptica
- S očuvanjem raznolikosti habitata brinuti za dosta visoke populacije ptica

Direktiva o habitatima

pridonjeti očuvanju biološke raznolikosti osobito s uspostavljanjem koherentne evropske ekološke mreže Natura 2000

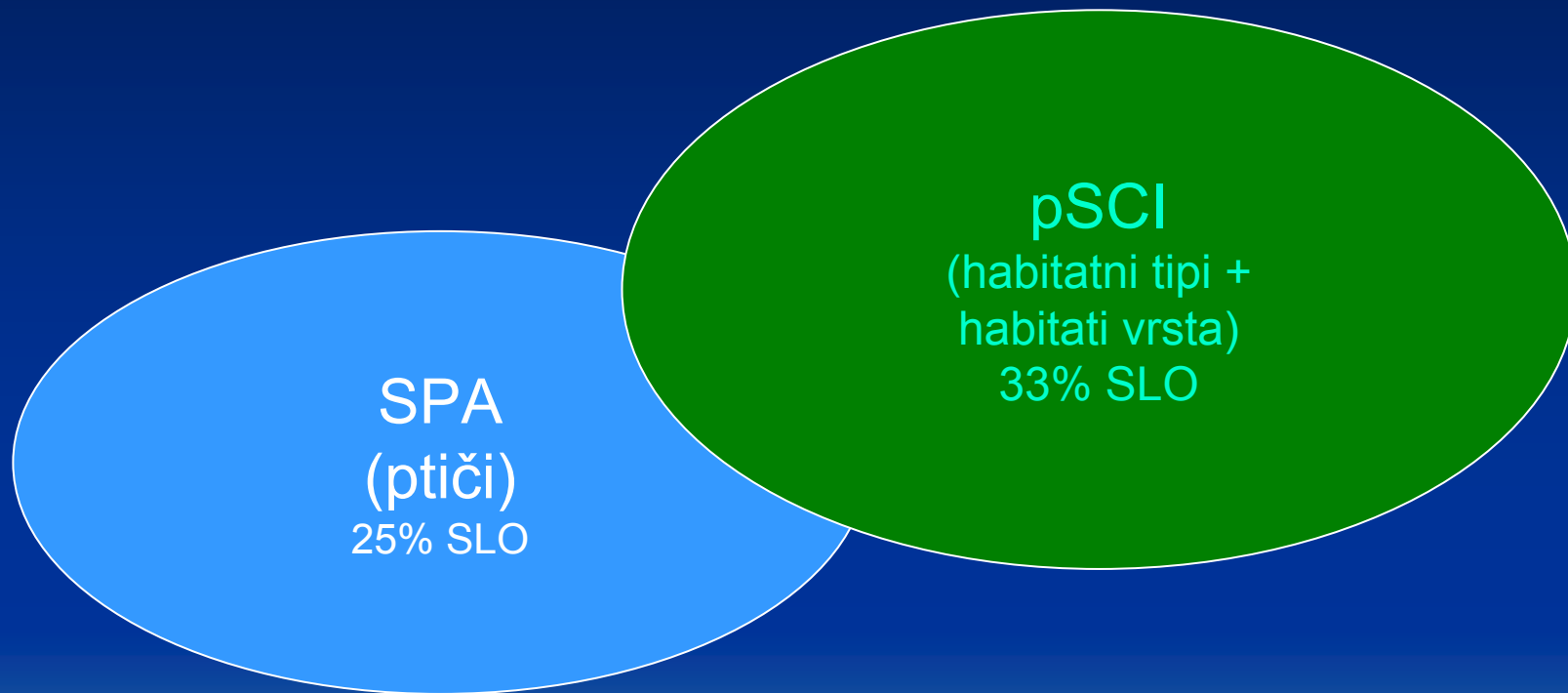
izabrane habitate i vrste “očuvati u ugodnom stanju”

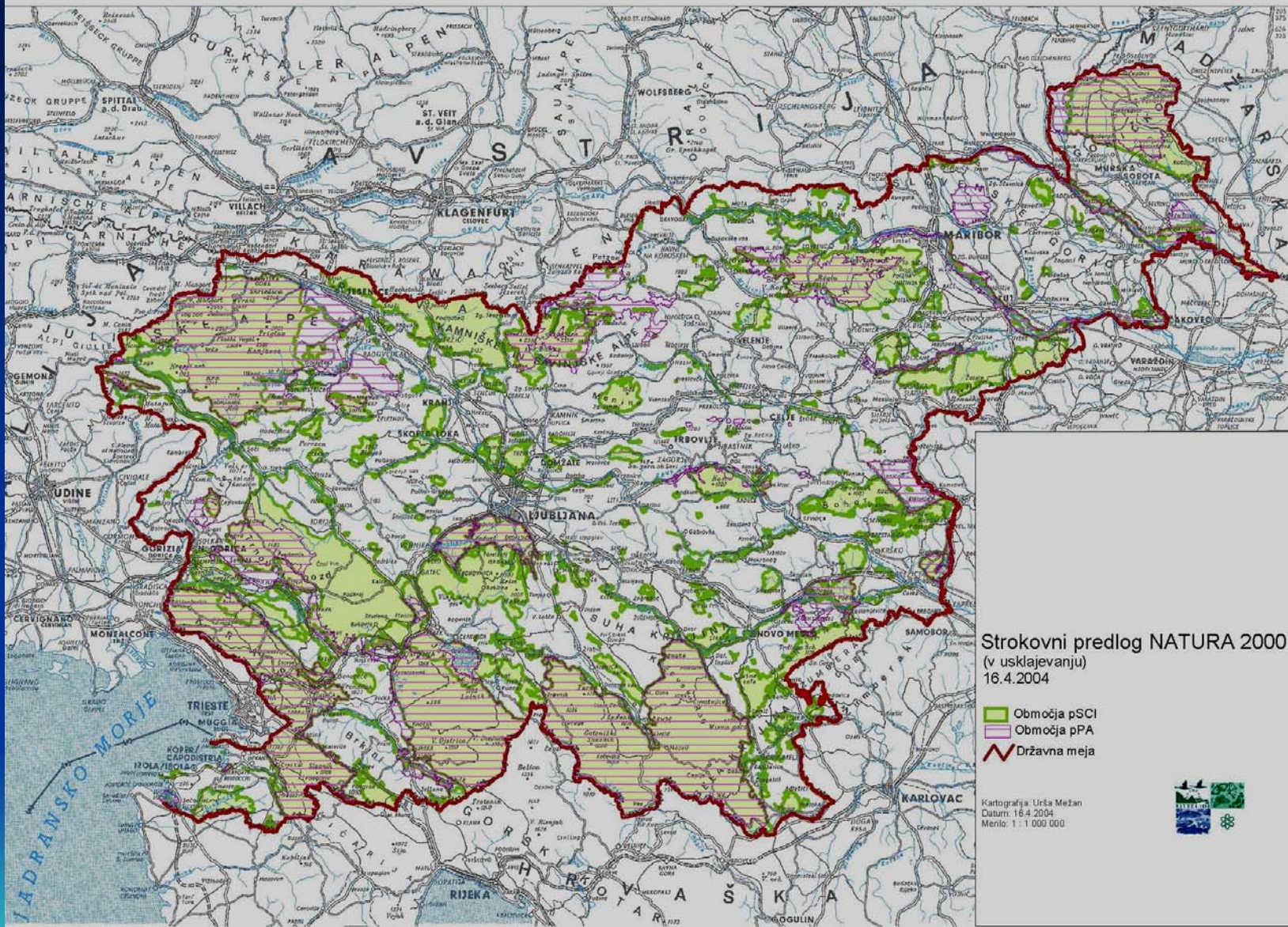
Natura 2000 = posebna područja očuvanja izabranih habitatnih tipova i habitata vrsta (SAC) + SPA

stroga zaštita pojedinih vrsta

Područja evropske ekološke mreže Natura 2000

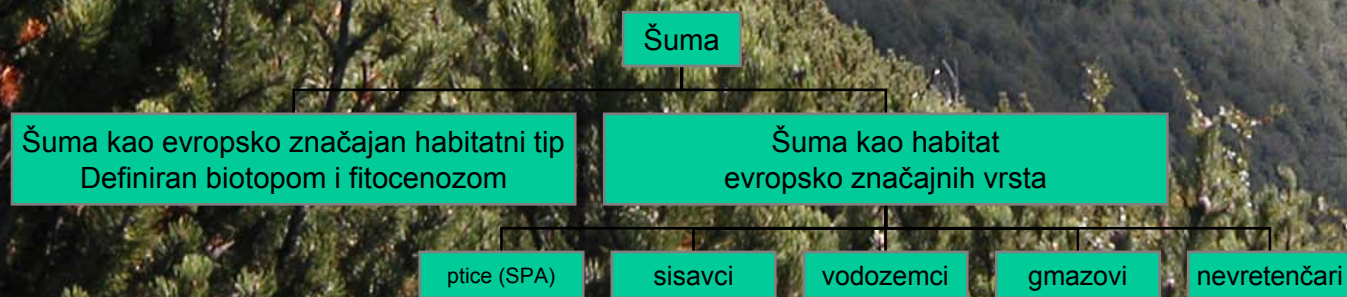

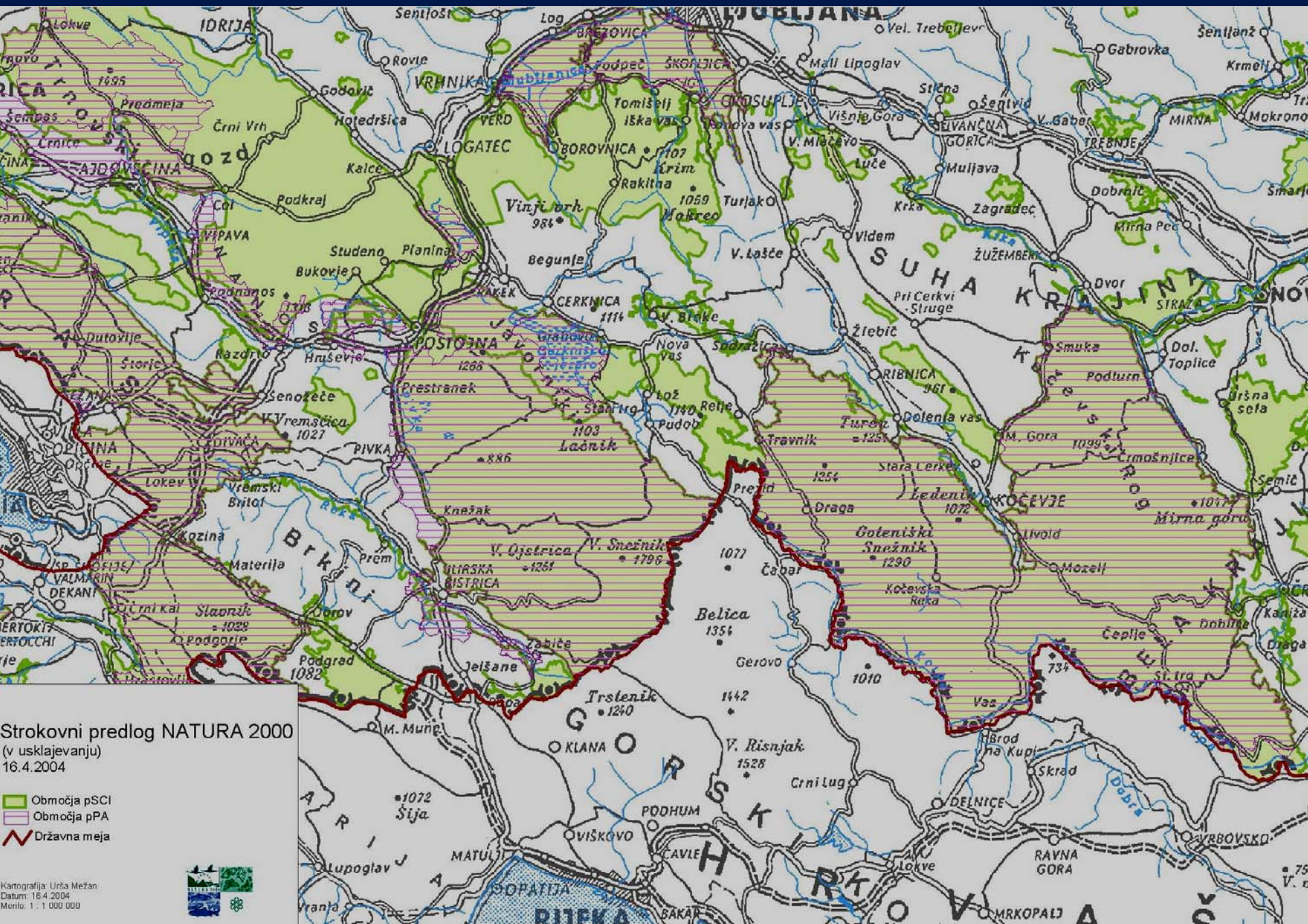
Strokovni predlog NATURA 2000
(v usklajevanju)
16.4.2004

- Območja pSCI
- Območja pPA
- Državna meja

Kartografija: Urša Mežan
Datum: 16.4.2004
Merilo: 1:1 000 000

Strokovni predlog NATURA 2000
 (v usklajevanju)
 16.4.2004

- Območja pSCI
- Območja pPA
- Državna meja

Kartografija: Urša Mežan
 Datum: 16.4.2004
 Merilo: 1 : 1 000 000

Evropsko značajni habitatni tipi u Dinaridima

- Alpiska in subalpiska travišča na karbonatnih tleh
- Sestoji navadnega brina (*Juniperus communis*) na suhih traviščih
- 4070* Ruševje (2)
- 9180* Javorovi gozdovi v grapah in na pobočjih (1)
- 91E0* Obvodna vrbovja, jelševja in jesenovja (3)
- 91K0 Ilirski bukovi gozdovi (13)
- 91L0 Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (6)
- 91R0 Jugovzhodni evropski gozdovi rdečega bora (1)
- 9410 Kisloljubni gozdovi smreke gorske do subalpinske ravni (3)
- 9530* Gozdovi črnega bora (1)

ris <i>Lynx lynx</i> MESOJEDEC II K VRSTA GOZDNA KRAJINA	volk <i>Canis lupus*</i> K strategija GOZDNA IN GOZDNATA KRAJINA MESOJEDEC II	črtasti medvedek <i>Callimorpha quadripunctaria*</i> r VRSTA RASTLINOJEDEC GOZDNATA KRAJINA JASE IN POSEKE	rjavi medved <i>Ursus arctos*</i> K VRSTA MESOJEDEC I-II RASTLINOJEDEC GOZDNA KRAJINA BRLOGI
veliki navadni netopir <i>Myotis bechsteinii</i> <i>Barbastella barbastellus</i> <i>Myotis emarginatus</i> M1 GOZDNA KRAJINA STRUKTURA GOZDA	<i>Cucujus cinnaberinus</i> Coleoptera r VRSTA RASTLINOJEDEC- dekompozitor, MESOJEDEC I GOZDNA IN GOZDNATA KRAJINA PROPADAJOČE DREVJE	alpski kozliček <i>Rosalia alpina*</i> r vrsta rastlinojedec- dekompozitor bukovi gozdovi	bukov kozliček <i>Morimus funereus</i> r vrsta rastlinojedec- dekompozitor bukovo/jelovi gozdovi
mahovi <i>Buxbaumia viridis</i> <i>Dicranum viride</i> Polži	Coleoptera <i>Rhysodes sulcatus</i> <i>Phryganophilus ruficollis</i> r VRSTA RASTLINOJEDEC, DEKOMPOZITOR GOZDNA KRAJINA KLIMAKSNI GOZD- PRAGOZD	hribski urh <i>Bombina variegata</i> r vrsta? MESOJEDEC I GOZDNA IN GOZDNATA KRAJINA MOKRIŠČA	Proteus anguinus* Leptodirus hochenwarti JAME

Kotorna <i>Alectoris graeca</i> kosec <i>Crex crex</i> Kraški travniki	Podhujka <i>Caprimulgus europaeus</i> Hribski škrjanec <i>Lullula arborea</i> Pisana penica <i>Sylvia nissoria</i> Travniki z grmovjem in drevjem	
mali skovik <i>Glaucidium passerinum</i> koconogi cuk <i>Aegolius funereus</i> MII/I iglasti in jelovo-bukovi gozdovi z jasami do 1000 metrov	mali muhar <i>Ficedula parva</i> Pragozdne zgradbe	<i>Dendrocopos leucotos</i> belohrbti detel Pragozdne zgradbe
kozača <i>Strix uralensis</i> MII/I jelovo-bukovi gozdovi	gozdni jereb <i>Bonasa bonasia</i> R mešani gozdovi s plodonosno podrastjo in jasami oz. posekami	Triprsti detel <i>Dendrocopos tridactylus</i>

Mjere iz FFH u Zakonu o očuvanju prirode i Zakonu o šumama - transpozicija

	Osnove (neobvezne)	Statutarni (zakonodajni)	Administrativni	Pogodbeni
Zakon o očuvanju prirode	Upravljačke osnove u zaštićenim područjima	Akti o razglašenju: Natura područja Zaštićenih područja	Dozvole i suglasja	Zaštita ugovorom
Zakon o šumama	Osnove za gospodarenje šumama	Akti o razglašenju zaštitnih šuma i šuma s posebnim namjenom	Suglasja za iskrčenje šuma Rješenja iz 17. člena ZŠ	Sufinanciranje mjera za realizaciju funkcija šuma Kompenzacije

OHRANJENI OGR PO SKUPINAH IN HABITATNIH TIPIH - 588.000 ha v 101 OGR

SKUPNO IME OGR	4070*	9110	9180*	91D0*	91E0*	91K0	91L0	91R0	9530*
LOGI	0	0	0	0	3269	0	839	0	0
GABROVJE Z DOBOM	0	115	0	0	922	0	10754	0	0
GABROVJE S HRASTI	0	842	0	0	302	1343	30290	0	0
BUKOVJE Z GRADNOM	0	3071	0	0	86	34460	2367	0	0
KISLOLJUBNA BUKOVJA	0	95424	0	0	5	8575	5051	0	0
PODGORSKA BUKOVJA	0	8392	0	0	0	91008	926	0	0
PRIMORSKA BUKOVJA	0	134	0	0	0	13719	0	0	0
TERMOFILNA BUKOVJA	0	243	0	0	0	15935	0	632	0
OSOJNA BUKOVJA	0	91	0	0	0	5445	0	0	0
JELOVA BUKOVJA	0	34	592	0	0	105872	0	0	0
GORSKA BUKOVJA	0	403	156	0	0	45595	0	0	0
VISOKOGORSKA BUKOVJA	0	4539	0	0	0	9868	0	0	0
ALPSKA BUKOVJA	0	0	0	0	0	18320	0	0	0
VAROVALNI GOZDOVI	14669	1056	0	214	30	39755	0	2298	0
GOZDNI REZERVATI	1765	485	0	236	52	7571	194	42	25
Vsota	16434	114829	748	450	4666	397466	50421	2972	25

Faze procesa nakon odredbe područja

Odrediti ekološke zahtjeve vrsta i karakteristike habitatnih tipova

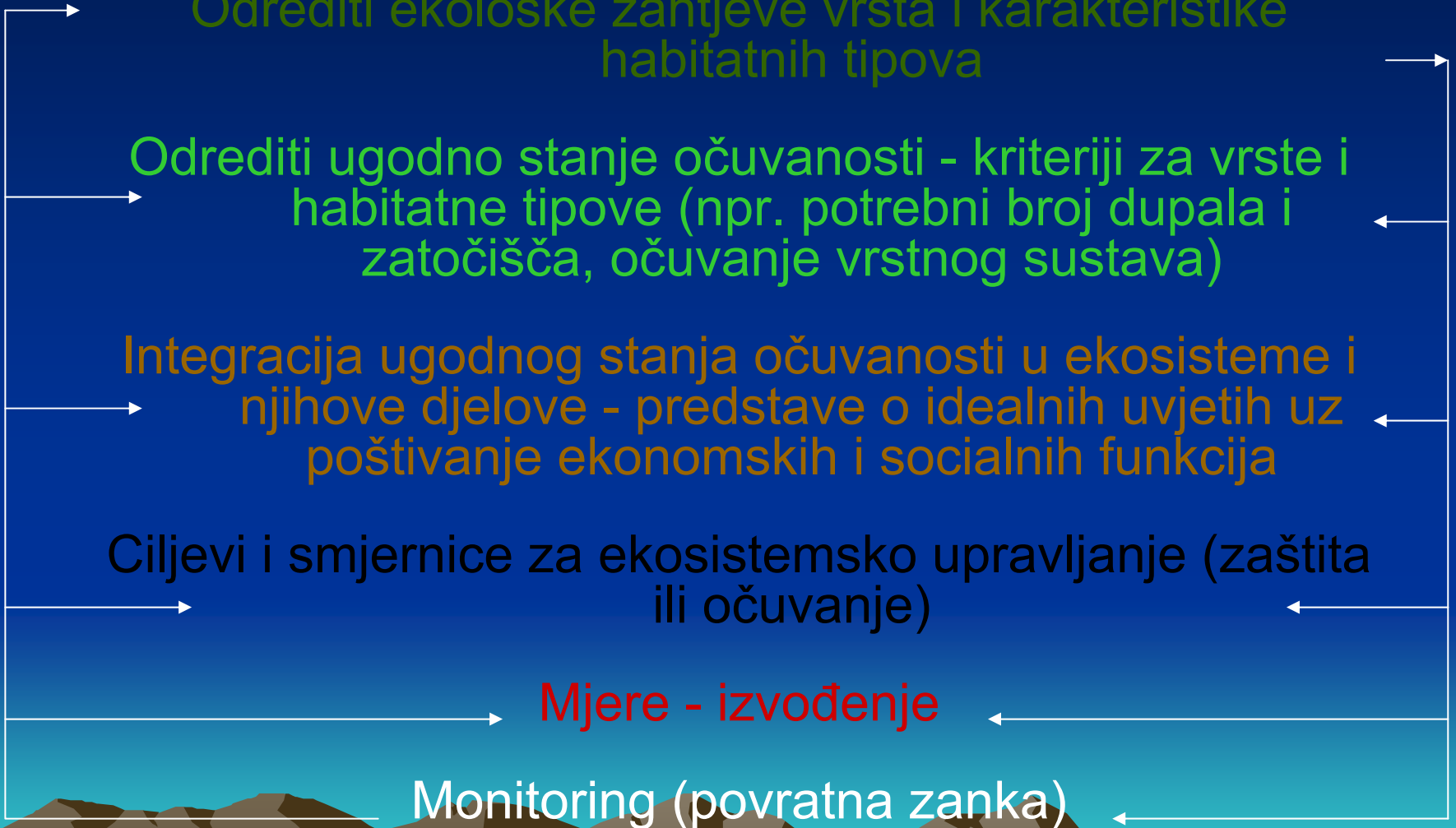
Odrediti ugodno stanje očuvanosti - kriteriji za vrste i habitatne tipove (npr. potrebni broj dupala i zatočišća, očuvanje vrstnog sustava)

Integracija ugodnog stanja očuvanosti u ekosisteme i njihove djelove - predstave o idealnih uvjetih uz poštivanje ekonomskih i socialnih funkcija

Ciljevi i smjernice za ekosistemsko upravljanje (zaštita ili očuvanje)

Mjere - izvođenje

Monitoring (povratna zanka)

PRIMJER IZ ŠUMSKOGOSPODARSKIH OSNOVA TOLMIN - JELOVA BUKOVJA NA GLOBOKIH TLEH / B

ABIETI - FAGETUM DINARICUM	8,347 ha
ABIETI - FAGETUM PREALPINO-DINARICUM	2,725 ha
OSTALE GOZDNE ZDRUŽBE	11 ha
Skupaj	12,559 ha

Leto	Smreka	Jelka	Bukev	Plem. list.
1990	23,00	28,00	43,00	4,00%
2000	24.29	27.35	42.60	4.76%

	Lesna zaloga	Prirastek	Posek
1980	260.3	5.85	6.09 m3/ha
1990	237.3	4.79	3.26 m3/ha
2000	259.6	5.26	4.24 m3/ha

- Smjernica u vezi očuvanja biološke raznolikosti: Velik poudarek naj bo tudi na biotopski funkciji, zlasti na oblikovanju zavetišč, puščanju plodonosnih starih dreves ter posameznih sušic, ohranitvi habitatov prostoživečih živali. Ocenjujemo, da je potrebno pustiti zaradi tega okoli 7 % lesne mase.

Možna shema upravljaljskih načrtov za območja Natura 2000

Natura 2000 krajinsko-ekološki upravljaljski načrt
Vključen sistem spremijave stanja
Še ne obstaja
Možen v parkih

Wildlife management plan
Lovski načrti - obstajajo
Za vrste dodatka IV

Gozdnogospodarski načrt
Monitoring je vključen

Upravljaljski načrt za travinja in mokrišca
Še ne obstaja

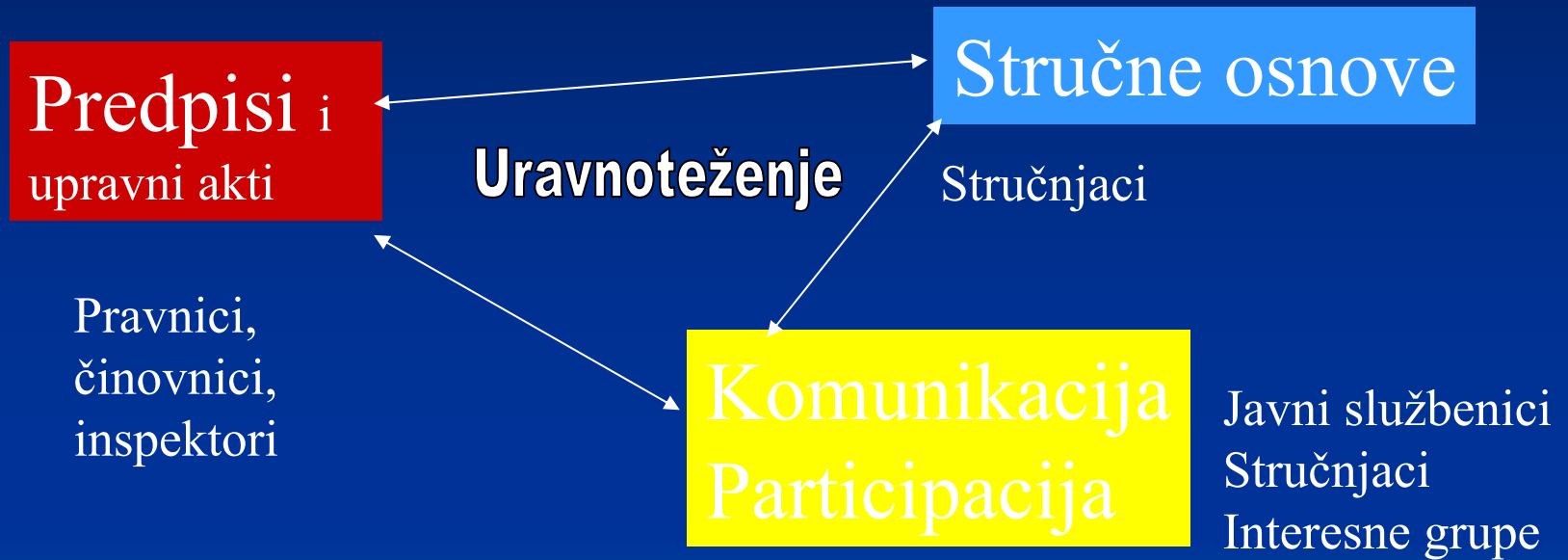
Što želimo?

1. Zadržati procese, kakvi jesu
2. Spriječiti očekivane procese
3. Uvoditi nove procese i koje

Stupanj angažiranosti veoma zavisi od stupnja potrebnih promjena

Instrumenti

Ekskluzivnost ili partnerstvo?

Turizam i Natura 2000

